

K ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV ZŠ

JUDITA SÁRKÖZYOVÁ – IVAN BELICA – MIROSLAV
KUREČKO – MARTIN KMEŤ

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Bratislava

ON PRIMARY SCHOOL PUPILS' READING LITERACY

Abstract: The authors were comparing results that children with Slovak, Hungarian and Romani mother tongue gained in Slovak Reading with Comprehension Test. The research sample consisted of 324 pupils attending primary school from the 1st to the 6th grade all around the Slovakia. The pupils with Slovak mother tongue gained in the test significantly higher score than others. This applies to comparison of the whole sets and also to comparison of particular grades, with the exception of the 6th grade, where no important differences between children with Hungarian and Slovak mother tongue were found out. The highest score in the test was gained by pupils coming from the Western Slovakia; the lowest score had pupils coming from the Eastern Slovakia (this comparison was realized only with children with Slovak mother tongue). The differences between boys and girls were not significant.

Key words: reading with comprehension, children with Slovak mother tongue, children with Hungarian mother tongue, Roma children

V uplynulom školskom roku 2013/2014 sme nadviazali na longitudinálny výskum kognitívneho vývinu rómskych detí, ktorý Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie realizoval od roku 2004. Zamerali sme sa na výsledky získané pomocou Testu čítania s porozumením. Cieľom pôvodného výskumu bolo zistiť „ako rómske deti zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia čítajú a rozumejú prečítanému slovenskému textu v 1. až 6. ročníku bežnej základnej školy“ (Dočkal, Kmeť, 2012, s. 233).

Nové dáta sme zozbierali od detí z majoritnej slovenskej populácie a detí navštevujúcich základnú školu s vyučovacím jazykom maďarským. Pri výbere vzorky

testovaných detí sme zachovali pomer detí zo západného, stredného a východného Slovenska, aký bol v predchádzajúcom výskume.

„Čítanie a písanie ako grafická reprezentácia hovorenej reči spadá do kognitívnych schopností vyžadujúcich súhrn mnohých procesov a podmienok. Sú to v kultúre nadobúdané a kultúrou sprostredkované schopnosti“ (Mikulajová, 2012, s. 10). Ak teda vnímame čitateľskú gramotnosť ako univerzálnu kompetenciu človeka, čelíme otázke, do akej miery ju ovplyvňujú sociokultúrne javy.

Výskum čitateľských spôsobilostí detí základných škôl sa ukazuje ako aktuálny a potrebný, s prihliadnutím na neuspokojivé výsledky slovenských žiakov z posledných prieskumov PISA. Program PISA testuje 15-ročných žiakov v matematickej, čitateľskej a prírodovednej gramotnosti, ale je zameraný aj na analýzu vplyvov sociálneho prostredia rodín na výsledky žiakov a motivácie žiakov dosahovať lepšie výsledky. Slovenskí žiaci dosiahli v roku 2012 v testovaní zameranom na čitateľskú gramotnosť štatisticky významne slabšie výsledky než je priemer krajín OECD. Umiestnili sa až na 32. mieste, a teda tretí od konca. Pritom však naši výsledkovo najlepší žiaci dosahujú výsledky takmer na úrovni priemeru najlepších žiakov v OECD (Programme..., 2013). V ďalších štúdiách sa potvrdzuje socioekonomický status rodiny ako základný determinant čitateľskej gramotnosti (Trendy..., 2013).

Štúdie čitateľskej gramotnosti žiakov 4. ročníka ZŠ PIRLS a TINSS definujú čitateľskú gramotnosť ako „schopnosť porozumieť a používať také písomné jazykové formy, ktoré vyžaduje spoločnosť a / alebo, ktoré majú hodnotu pre jednotlivca“ (Trendy..., 2013). Predchádzajúce celosvetové štúdie sa zamerali predovšetkým na porozumenie čítaného textu, nakoľko zvládnutie techniky čítania je prirodzeným predpokladom porozumenia. Pri testoch orientovaných na čítanie s porozumením žiaci pracujú so súvislými textami. V našom teste čitateľských spôsobilostí, ktorý má slúžiť ako rýchly skríninový nástroj, zohľadňujeme viaceré aspekty práce s textom. Jednotlivé subtesty sú zamerané na utváranie širšieho poňatia čitateľských spôsobilostí (viac v časti Výskumné metodiky).

Ciele výskumu

Výskumné otázky, ktoré sme si položili, sa týkajú čítania s porozumením žiakov

1. až 6. ročníka základných škôl. Ich znenie je nasledovné:

1. Líšia sa v úrovni čítania s porozumením žiaci s materinským jazykom slovenským, rómskym a maďarským (s prihliadnutím na jednotlivé ročníky)?
2. Líši sa úroveň čítania s porozumením detí s materinským jazykom slovenským žijúcich na východnom, strednom a západnom Slovensku?
3. Odlišujú sa v úrovni čítania s porozumením chlapci a dievčatá?
4. Podávajú žiaci rozdielne výkony v jednotlivých subtestoch v závislosti od ich materinského jazyka?
5. Ktorý subtest najlepšie predikuje schopnosť čítať s porozumením?

6. Aká je miera úspešnosti detí v Teste čítania s porozumením vzhľadom na stanovené kritérium 90 % z celkového skóre?

Výskumný súbor

Súbor tvorilo 324 detí, ktoré sme pre potrebu výskumu rozdelili do 3 skupín podľa materinského jazyka. Skupinu detí z minoritnej rómskej populácie tvorilo spolu 122 detí, testovaním prešli v rokoch 2010 a 2011. Podrobnejšie informácie o tomto výskumnom súbore je možné nájsť v článku M. Kmeťa a V. Dočkala z roku 2012. V druhom polroku školského roku 2013/2014 sme výskumný súbor rozšírili o 56 žiakov s materinským jazykom maďarským (Základná škola M. Korvína v Šamoríne s vyučovacím jazykom maďarským) a 146 žiakov z majoritnej slovenskej populácie (východné Slovensko – Svidník a Sečovce; stredné Slovensko – Veľký Krtíš; západné Slovensko – Bratislava). Podrobnejšiu charakteristiku súboru uvádzame v tabuľke 1.

Predmetom výskumu bolo čítanie s porozumením žiakov bežných základných škôl od 1. po 6. ročník. Nakoľko sa však výučba slovenského jazyka zaraďuje u detí na základných školách s vyučovacím jazykom maďarským až v 2. ročníku, chýba v minoritnej maďarskej vzorke súbor prvákov.

Vzorka pozostáva výlučne z detí bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. Pri porovnávaní jednotlivých ročníkov sme museli brať do úvahy fakt, že skupina detí s materinským jazykom rómskym obsahuje údaje len od 4. ročníka po 6. ročník.

Výskumná metodika

Test čítania s porozumením obsahuje 7 subtestov v slovenskom jazyku, test teda odráža aj úroveň jazykových znalostí slovenského jazyka. Testovanie prebiehalo individuálne, so zácvičkom jednotlivých úloh. Názvy a charakteristika jednotlivých subtestov sú nasledovné:

Tabuľka 1

Zloženie výskumného súboru

Skupina	Spolu	Vek (AM)	Chlapci	Dievčatá	Región		
					Východ	Stred	Západ
Slováci	146	9,625	51	95	82	48	16
Rómovia	122	12,822	59	63	81	27	14
Maďari	56	9,830	27	29	0	0	56
S p o l u	324	10,296	137	187	163	75	86

- A. *Priradovanie slov k obrázkom.* Dieťa má priradiť k obrázkom známych predmetov správne slovo, pričom vyberá z troch možností (napríklad pod obrázkom zajaca sú slová zajac, zajtra, palác).
- B. *Výber vhodného slova.* Dieťa má z piatich ponúknutých slov vybrať to, ktoré sa hodí k poslednému (zvýraznenému) slovu na konci čítaného riadku (napríklad označiť spomedzi slov dubák, sneh, zelená, jeleň a slnko to, ktoré sa hodí k slovu farba.)
- C. *Vyradenie slova a jeho nahradenie.* Dieťa má prečiarknuť slovo, ktoré sa k ostatným nehodí, a nahradí ho slovom, ktoré spĺňa kritériá danej sémantickej kategórie (napríklad spomedzi slov pes, smrek, kôň, sliepka má vyčiarknuť slovo smrek a nahradí ho nejakým zvieratom, povedzme mačkou).
- D. *Odpovede na otázky k textu.* Dieťa si má pozorne prečítať súvislý text (rozprávku) a následne odpovedá na otázky týkajúce sa obsahu textu.
- E. *Plnenie jednoduchých inštrukcií.* Úlohou dieťaťa je prečítať si zadanie (pokyn, inštrukciu) a vykonať ju (napríklad: Ukáž na dvere).
- F. *Porozumenie vete.* Dieťa si prečíta oznamovaciu vetu a následne odpovedá na otázku, ktorá z nej vyplýva. Na podobnom princípe ako G skúška (napríklad: Ryba pláva vo vode. Čo pláva vo vode? – Odpoveď: Ryba).
- Celkové možné skóre je 94 bodov.

Výsledky a diskusia

Čítanie s porozumením detí s materinským jazykom slovenským, maďarským a rómskym

Žiaci s materinským jazykom slovenským dosiahli v teste čítania s porozumením signifikantne vyššie skóre ako ostatní (tabuľka 2). Významný rozdiel v dosiahnutom

Tabuľka 2

Rozdiely v úrovni čítania s porozumením medzi žiakmi s materinským jazykom slovenským, rómskym a maďarským (U-test)

Porovnávané skupiny	N	AM	SD	Priemerné poradie	U	p
Rómovia Maďari	73 44	78,14 79,66	15,63 7,93	60,08 57,22	1527,5	,658
Rómovia Slováci	73 99	78,14 87,65	15,63 4,43	59,25 106,59	1624,5	,000
Slováci Maďari	99 44	87,65 79,66	4,43 7,93	85,56 41,50	836,0	,000

skóre medzi žiakmi minoritných skupín sa nepreukázal. Žiaci, ktorí v domácom prostredí nehovoria slovenským jazykom, dosahujú v teste čítania s porozumením zhodne nižšie výsledky. Analýzou získaných výsledkov v jednotlivých ročníkoch sme zistili, že žiaci hovoriaci prioritne slovenským jazykom navštevujúci 4., 5. a 6. ročník, dosiahli významne lepšie skóre ako žiaci rómskej národnosti, a to v každom z ročníkov (tabuľky 3 a 4). Žiaci 4. a 5. ročníka s materinským jazykom slovenským dosiahli výrazne lepšie výsledky v porovnaní so žiakmi s materinským jazykom maďarským. V 6. ročníku sa tento rozdiel nepotvrdil. Na obrázku 1 môžeme sledovať krivku úrovne čítania s porozumením detí podľa materinského jazyka za

Tabuľka 3

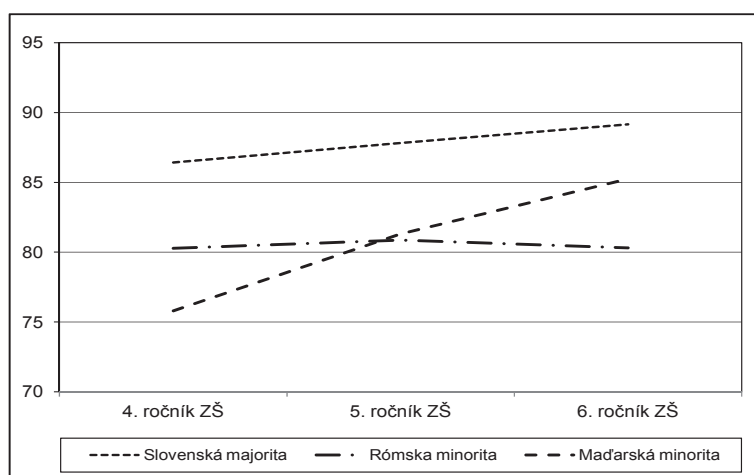
Rozdiely v úrovni čítania s porozumením medzi slovenskými, rómskymi a maďarskými žiakmi v jednotlivých ročníkoch ZŠ (Kruskal-Wallis)

Ročník ZŠ	Skupina	N	AM	SD	Priemerné poradie	χ^2	p
4. roč.	Rómovia	18	80,27	9,11	22,44	15,92	,000
	Slováci	24	86,42	4,83	38,04		
	Maďari	14	75,79	8,75	17,36		
5. roč.	Rómovia	31	80,87	8,18	27,56	11,75	,003
	Slováci	22	87,82	4,88	44,93		
	Maďari	13	81,31	7,95	28,31		
6. roč.	Rómovia	20	80,30	11,05	17,65	10,38	,006
	Slováci	25	89,16	2,73	31,28		
	Maďari	4	85,25	5,56	22,50		

Tabuľka 4

Štatistická významnosť rozdielov medzi etnickými skupinami v úrovni čítania s porozumením v jednotlivých ročníkoch ZŠ (U-test)

Ročník ZŠ	Skupina	Maďari	Slováci
4. ročník	Slováci	,000	–
	Rómovia	,143	,005
5. ročník	Slováci	,021	–
	Rómovia	1,000	,001
6. ročník	Slováci	,199	–
	Rómovia	,438	,002

Obr. 1 Hrubé skóre žiakov jednotlivých ročníkov ZŠ s materinským jazykom slovenským, maďarským a rómskym v Teste čítania s porozumením

jednotlivé ročníky. Vidíme, že pokým úroveň čítania rómskych detí stagnuje, výkony žiakov s vyučovacím jazykom maďarským sa postupne približujú k výkonom detí z majoritnej populácie.

Porovnanie čitateľskej gramotnosti detí podľa regiónu

V tabuľke 5 uvádzame iba výsledky detí s materinským jazykom slovenským. Dokumentuje, že medzi východoslovenským, stredoslovenským i západoslovenským

Tabuľka 5

Rozdiely v úrovni čítania s porozumením medzi žiakmi z východného, stredného a západného Slovenska

Región	N	AM	SD	Priemerné poradie	U	p
Východ	82	84,85	5,55	59,57	1481,5	,019
Stred	48	87,02	4,76	75,64		
Východ	82	84,85	5,55	44,29	228,5	,000
Západ	16	90,31	3,84	76,22		
Stred	48	87,02	4,76	29,01	216,5	,009
Západ	16	90,31	3,84	42,97		

regiónom sa v úrovni čítania s porozumením vyskytujú významné rozdiely. Najvyššie celkové skóre dosiahli žiaci zo západného Slovenska, druhé najvyššie skóre dosiahli žiaci zo stredného Slovenska a najnižšie skóre získali žiaci východného Slovenska. Pravdepodobná príčina rozdielov súvisí so socioekonomickou situáciou. Smerom od západného Slovenska po východné mali výsledky zhoršujúcu sa tendenciu.

Porovnanie chlapcov a dievčat

Pri porovnávaní výsledkov chlapcov a dievčat sa nepotvrdili žiadne významné rozdiely s výnimkou 3. ročníka v slovenskej vzorke, kde chlapci dosiahli významne lepšie skóre ako dievčatá (tabuľky 6 a 7). Tento jav môže byť spôsobený náhodnými vplyvmi (najmä vzhľadom na malý počet detí).

Rozdiely z hľadiska jednotlivých subtestov

V každom zo siedmich subtestov dosiahli žiaci s materinským jazykom slovenským významne vyššie skóre ako Rómovia (tabuľky 8 a 9). V porovnaní so žiakmi s materinským jazykom maďarským získali prioritne po slovensky hovoriace deti významne vyššie skóre v subtestoch C1, C2, D, E, F. Deti z etnických menšín sa navzájom významne líšili len v subteste B, kde dosiahli významne vyššie skóre deti s materinským jazykom maďarským.

Vzťah skóre subtestov a celkového skóre

Popri otázkach zameraných na úroveň čítania s porozumením, sme sa upriamili aj na vzťah medzi jednotlivými subtestami a celkovým skóre. Všetky sub-

Tabuľka 6

Rozdiely v čítaní s porozumením medzi chlapcami a dievčatami

Skupina	Rod	N	AM	SD	Priemerné poradie	U	p
Rómovia	Ch	59	77,56	16,93	56,22	1547,0	,110
	D	63	82,24	8,25	66,44		
Slováci	Ch	51	87,16	4,58	80,73	2054,0	,129
	D	95	85,63	5,75	69,62		
Maďari	Ch	27	76,70	8,84	26,44	336,0	,362
	D	29	79,28	7,75	,30,41		
Spolu	Ch	92	80,91	14,90	104,42	11716,5	,408
	D	124	84,21	6,87	111,53		

Tabuľka 7

Rozdiely v úrovni čítania s porozumením medzi chlapcami a dievčatami zo sledovaných etník v jednotlivých ročníkoch ZŠ

Skupina	Ročník ZŠ	Rod	N	AM	SD	Priemerné poradie	U	p
Rómovia	4.	Ch	9	80,22	11,45	10,44	32,0	,452
		D	9	80,33	6,73	8,56		
	5.	Ch	16	79,06	9,90	14,31	93,0	,284
		D	15	82,80	5,53	17,80		
	6.	Ch	7	76,86	12,77	9,14	36,0	,450
		D	13	82,15	10,05	11,23		
Maďari	2.	Ch	8	72,63	8,63	6,88	13,0	,609
		D	4	71,00	2,94	5,75		
	3.	Ch	5	81,80	7,43	8,10	14,5	,419
		D	8	79,63	5,93	6,31		
	4.	Ch	7	73,86	9,82	6,29	16,0	,275
		D	7	77,71	7,78	8,71		
	5.	Ch	5	78,40	6,15	5,70	13,5	,341
		D	8	83,13	8,77	7,81		
Slováci	1.	Ch	7	83,00	3,11	14,21	47,5	,443
		D	17	81,12	6,28	11,79		
	2.	Ch	6	84,83	4,49	11,50	48,0	,832
		D	17	84,35	6,76	12,18		
	3.	Ch	7	90,29	2,06	20,79	29,5	,019
		D	21	86,19	4,97	12,40		
	4.	Ch	10	86,60	5,25	13,05	64,5	,747
		D	14	86,29	4,70	12,11		
	5.	Ch	11	87,18	4,92	10,41	48,5	,429
		D	11	88,45	4,99	12,59		
	6.	Ch	10	89,80	2,97	14,60	59,0	,367
		D	15	88,73	2,58	11,93		

testy vykazujú s výsledným celkovým skóre významnú koreláciu (tabuľka 10). Najsilnejší vzťah sme zistili pre subtest D, kde je hodnota korelácie na úrovni 0,898. Tento fakt si vysvetľujeme tým, že subtest D v porovnaní s ostatnými subtestami vyžaduje najvyššiu mieru úrovne čítania s porozumením a jazykovej znalosti slovenčiny.

T a b u ľ k a 8

Rozdiel medzi slovenskými, rómskymi a maďarskými žiakmi v skóre z jednotlivých subtestov Testu čítania s porozumením (Kruskal-Wallis)

Subtest	Skupina	N	AM	SD	Priemerné poradie	χ^2	p
A	Slováci	99	9,82	0,58	118,45	13,58	,001
	Rómovia	72	9,06	1,90	94,53		
	Maďari	44	9,59	0,82	106,52		
B	Slováci	99	13,92	0,40	116,70	20,76	,000
	Rómovia	72	13,10	2,40	92,67		
	Maďari	44	13,82	0,72	113,51		
C1	Slováci	99	13,90	0,44	119,32	17,92	,000
	Rómovia	72	12,83	2,70	93,94		
	Maďari	44	13,59	0,92	105,53		
C2	Slováci	99	13,40	1,34	131,53	34,18	,000
	Rómovia	72	11,96	2,60	80,48		
	Maďari	44	12,41	2,13	100,09		
D	Slováci	99	9,57	3,02	134,25	34,45	,000
	Rómovia	72	6,82	4,11	91,16		
	Maďari	44	5,80	3,88	76,50		
E	Slováci	99	13,80	0,59	118,18	11,44	,003
	Rómovia	72	13,07	2,55	103,73		
	Maďari	44	12,77	2,09	92,08		
F	Slováci	99	13,23	1,30	137,69	45,94	,000
	Rómovia	72	11,01	3,15	81,15		
	Maďari	44	11,70	1,81	85,14		

Úspešnosť žiakov podľa stanoveného kritéria

Stanovené kritérium 90 % získaných bodov z celkového dosiahnuteľného skóre (t. j. aspoň 85 bodov) ako hranicu úspešnosti, dosiahlo najviac detí s materinským jazykom slovenským, následne s materinským jazykom rómskym a najnižšiu úspešnosť (menej ako 1/3 úspešných žiakov dosiahli prioritne maďarsky hovoriace deti) (tabuľka 11).

Záver

Súhrnom môžeme povedať, že deti s materinským jazykom slovenským dosiahli významne lepšie skóre v teste čítania s porozumením ako deti s materinským jazy-

Tabuľka 9

Štatistická významnosť rozdielov medzi etnickými skupinami v skóre z jednotlivých subtestov Testu čítania s porozumením

Subtest	Skupina	Slováci	Rómovia
A	Rómovia	,000	–
	Maďari	,610	,178
B	Rómovia	,000	–
	Maďari	,465	,011
C1	Rómovia	,000	–
	Maďari	,011	,171
C2	Rómovia	,000	–
	Maďari	,002	,138
D	Rómovia	,000	–
	Maďari	,000	,213
E	Rómovia	,024	–
	Maďari	,001	,202
F	Rómovia	,000	–
	Maďari	,000	,618

Tabuľka 10

Korelácie jednotlivých subtestov Testu čítania s porozumením s celkovým skóre

Subtest	A	B	C1	C2	D	E	F
r	,290	,371	,526	,667	,898	,459	,669

Poznámka: Všetky koeficienty sú významné pri $p \leq ,001$.

Tabuľka 11

Relatívne počty žiakov, ktorí dosiahli v teste čítania s porozumením aspoň 90 % celkového skóre (údaje sú v percentách z príslušnej etnickej skupiny)

Skupina	Ročník ZŠ						Spolu
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	
Slováci	20,8	47,8	82,1	70,8	72,7	92,0	65,1
Maďari	–	8,3	30,8	28,6	38,5	–	28,6
Rómovia	–	–	–	38,9	38,7	45,0	42,6

kom maďarským a rómskym. Tento trend sa potvrdzuje aj v analýze za jednotlivé ročníky, s výnimkou 6. ročníka, kde rozdiely medzi deťmi s materinským jazykom slovenským a maďarským nie sú signifikantné. Pri porovnaní výsledkov podľa regiónov vychádzajú ako najúspešnejší žiaci zo západného Slovenska, ako druhí žiaci zo stredného Slovenska a najnižšie skórujú deti z východného Slovenska. Medzipohlavné výrazné rozdiely sa nepotvrdili.

Z hľadiska skórovania v jednotlivých subtestoch dosiahli deti s materinským jazykom slovenským významne lepšie výsledky ako ostatní. Výnimkou sú subtesty A a B, kde sa neukázal významný rozdiel medzi žiakmi s materinským jazykom maďarským a slovenským.

Pri kvantitatívnom rozbere vzťahu skóre subtestov a celkového skóre v teste čítania s porozumením sme zistili, že najväčšiu váhu na celkovom skóre má skóre subtest D, ktorý globálne mapuje porozumenie prečítanému textu.

Najvyššiu mieru úspešnosti v čítaní s porozumením dosahujú žiaci s materinským jazykom slovenským.

LITERATÚRA

KMEŤ, M. – DOČKAL, V. 2012. Čítanie rómskych žiakov 1. až 6. ročníka ZŠ. *Psychológia a patopsychológia dieťaťa*, roč. 46, č. 3, s. 230-251.

MIKULAJOVÁ, M. et al. 2012. Čítanie a dyslexia s testami a normami. Bratislava: Slovenská asociácia logopédov.

Programme for International Student Assessment (PISA). 2013. OECD.

Trendy úrovně klíčových kompetencí žiakov 4. ročníka základných škôl. 2013. Bratislava: NÚ-CEM.

Súhrn: Autori porovnávali výsledky detí s materinským jazykom slovenským, maďarským a rómskym v slovenskom teste čítania s porozumením. Vzorku tvorilo spolu 324 žiakov 1. – 6. ročníka základných škôl z celého Slovenska. Žiaci s materinským jazykom slovenským dosiahli v teste signifikantne vyššie skóre ako ostatní. Platí to pre porovnanie celých súborov aj pre porovnanie jednotlivých ročníkov, s výnimkou šiesteho, kde neboli zistené významné rozdiely medzi deťmi s materinským jazykom maďarským a slovenským. Najvyššie skóre v teste dosiahli žiaci zo západného Slovenska, najslabšie žiaci z východného Slovenska (toto porovnanie sa realizovalo iba u detí s materinským jazykom slovenským). Rozdiely medzi chlapcami a dievčatami neboli významné.

Kľúčové slová: čítanie s porozumením, deti s materinským jazykom slovenským, deti s materinským jazykom maďarským, rómske deti

Mgr. Judita SÁRKÖZYOVÁ ukončila jednoodborové štúdium psychológie na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Ďalej sa profilovala v oblasti krízovej inter-

vencie, získala certifikát z detskej paliatívnej starostlivosti (*Pediatric Palliative Care*) pod záštitou detského mobilného hospicu *Plamienok* a absolvovala terapeutický kurz *Psychotraumatológie a na riešenie zameranej terapie*. V roku 2014 sa špecializovala v odbore klinická psychológia. Venuje sa najmä psychodiagnostike. Vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie pracuje od roku 2014.

Mgr. Ivan BELICA absolvoval bakalárske štúdium psychológie na Filozofickej fakulte UCM v Trnave v roku 2010 a magisterské štúdium psychológie na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave v roku 2012. V súčasnosti pracuje vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave. Medzi oblasti jeho záujmu patrí neuropsychológia a psychosomatika.

Mgr. Miroslav KUREČKO absolvoval bakalárske štúdium psychológie na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a magisterské štúdium psychológie na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave. V súčasnosti pracuje vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave. Medzi oblasti jeho záujmu patrí spracovanie a štatistická analýza dát.

Mgr. Martin KMEŤ absolvoval roku 1992 štúdium na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave, po jeho ukončení nastúpil ako špeciálny pedagóg a učiteľ ZŠ s modelom integrovaného tematického vyučovania. Od roku 1997 pôsobí vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave. Podieľa sa na výskumoch detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vrátane rómskych detí, a výskumoch rôznych aspektov ich školskej integrácie. V rámci multiprofesionálneho tímu Detského centra VÚDPaP poskytuje špeciálnopedagogickú starostlivosť deťom na všetkých stupňoch škôl, pomáha pri vypracúvaní individuálnych výchovno-vzdelávacích programov a riešení problémov školskej integrácie, vrátane supervízie v teréne. Spolupracuje pri vzdelávaní študentov v rámci odbornej praxe i kontinuálnom vzdelávaní pedagogických a odborných zamestnancov rezortu školstva.